

Handläggare
Hanna Asp

Datum
2012-03-21

Diarienummer
KSN-2011-0724

Kommunstyrelsen

Yttrande över betänkandet Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7) och rapporten Transporter av frihetsberövade – En konsekvensanalys (Statskontoret, rapport 2011:28)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med **bilaga 1**.

Ärendet

Justitiedepartementet har till kommunen överlämnat rubricerade betänkande respektive rapport för yttrande senast den 16 april 2012. En sammanfattning av betänkandet framgår av **bilaga 2**.

Utredningen, som antagit namnet Utredningen om transporter av frihetsberövade personer, har i huvudsak haft i uppdrag att undersöka om transportverksamheten är ändamålsenligt utformad eller om den bör var organiserad på ett annat sätt. I uppdraget ingår också att utarbeta förslag till en reformerad rättslig reglering och lämna förslag som medför att verksamheten som helhet kan bedrivas mer effektivt. Utredningen ska vidare lämna förslag till de organisationsförändringar som utredningen bedömer vara nödvändiga och redovisa fullständiga författningsförslag.

Statskontorets uppdrag har bestått av tre delar: en effektivitetsanalys, en konsekvensanalys och slutligen en bedömning av för- och nackdelar utifrån förslagen i betänkandet.

Föredragning

Kommunen ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningens förslag, men anser bland annat att det tydligare bör framgå av utredningens förslag att det är den beställande myndigheten som ska avgöra när det föreligger särskilda skäl för den att närvara vid handräckningen.

Kenneth Holmstedt
Stadsdirektör

Handläggare
Hanna Asp

Datum
2012-03-19

Diarienummer
KSN-2011-0724

YTTRANDE

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet SOU 2011:7 Transporter av frihetsberövade m.m. (dnr Ju2011/1164, Ju2011/7648)

Uppsala kommun (fortsättningsvis kommunen) yttrar sig härmed över betänkandet Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7) och rapporten Transporter av frihetsberövade – En konsekvensanalys (Statskontoret, rapport 2011:28).

Sammanfattning

Kommunen ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningens förslag och har ingen anledning att ifrågasätta Statskontorets analys och bedömning.

Förutsättningarna för handräckning

Utredningens förslag som innebär att det är den beställande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde och att de verkställande myndigheterna inte ska göra någon materiell prövning är väl övervägt.

Den beställande myndighetens skyldighet att närvara vid handräckning

Från skyldigheten att närvara vid handräckning föreslås ett undantag i de fall det bedöms föreligga ”särskilda skäl”. Det framgår dock inte klart vilken av myndigheterna, den beställande eller den verkställande, som ska göra den bedömningen. Det är möjligen så att utredningen anser att bedömningen bör ligga på den verkställande och inte den beställande myndigheten då utredningen anger att det är den myndighet som ska lämna biträde som ”bör pröva utformningen av biträdet i varje enskilt fall utifrån behovet av tvångsåtgärder.” (avsnitt 17.6.3). Detta är enligt kommunen i så fall otillfredsställande. På motsvarande sätt som vid bedömningen av behovet av biträde görs bedömningen av om det föreligger särskilda skäl bäst av den beställande myndigheten. Särskilda skäl kan föreligga om åtgärden behövs till skydd för personen och saken brådskar, exempelvis får svårigheter att snabbt få fram sådan personal inte i akuta situationer fördröja nödvändiga vårdinsatser. Motsvarande argument framfördes av Svenska Kommunförbundet i sitt remissvar över delbetänkandet Polisverksamhet i förändring (SOU 2002:70). Det finns hur som helst en stor risk för onödiga konflikter mellan de beställande och verkställande myndigheterna om förslaget i denna del inte tydliggörs.

Det kan ifrågasättas om det är rimligt att resursbrist hos den beställande myndigheten i normalfallet inte ska kunna utgöra ett särskilt skäl eftersom det inte sällan torde kunna vara så att kommunen har svårigheter att avsätta personal. Av betänkandet framgår inte heller vad som ska ske i sådana situationer. Bestämmelsen synes enligt kommunens mening innebära att en nödvändig transport både försenas och försvåras. Dessutom torde det vara så att den enskilde sällan eller aldrig kan få med sin handläggare vid transporten vilket, enligt kommunens mening, måste anses minska värdet av att socialtjänsten närvarar vid handräckningen.

Eftersom behovet av medverkan ter sig olika stort vid handräckningar av minderåriga enligt LVU respektive missbrukare enligt LVM menar kommunen att en tydlig skillnad mellan undantaget för när personal ska medverka i LVU respektive LVM borde framgå av lagtexten. Ett förslag skulle kunna vara att i LVU använda begreppet synnerliga skäl och i LVM använda begreppet särskilda skäl.

Kommunstyrelsen

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Astrid Anker
Sekreterare

Sammanfattning av betänkandet av Utredningen om transporter av frihetsberövade personer (SOU 2011:7)

Bakgrund

Ett stort antal myndigheter utför i dag transporter av frihetsberövade personer. Kriminalvårdens transporttjänst har dock en nyckelroll inom transportverksamheten, eftersom den inte bara transporterar personer som är placerade hos den egna myndigheten, utan även utför transporter av personer åt andra myndigheter. Det kan exempelvis gälla personer som är placerade på olika vårdinrättningar eller personer som ska transporteras till eller från Sverige. En transport som Kriminalvården utför för en annan myndighets räkning föregås ofta av att den myndighet som har ansvaret för personen ansöker om handräckning hos polisen. För det ändamålet finns i olika författningar bestämmelser som innebär att en polismyndighet i en sådan situation har skyldighet att lämna biträde åt myndigheten när en begäran om handräckning görs. Det förekommer att polismyndigheten i ett sådant fall överlämnar verkställigheten av handräckningsbeslutet till Kriminalvården, som genomför transporten. Kriminalvården transporterar även personer från och till polisarrester.

Utredningens viktigaste slutsatser

Utredningens viktigaste slutsatser innebär i korthet följande.

Organisatoriska frågor

- Kriminalvården ska, genom sin transporttjänst, även i framtiden utföra transporter av frihetsberövade personer åt andra myndigheter.
- Kriminalvården får ett tydligt ansvar för transporter åt andra myndigheter. • I vissa fall ska handräckning begäras direkt hos Kriminalvården.
- Polisen och Kriminalvården får bättre förutsättningar att i samband med handräckning bemöta och i övrigt hantera personer med särskilda behov.
- Kriminalvårdens förutsättningar att bedriva transportverksamhet förbättras genom bl.a. intern samordning och bättre planeringsförutsättningar.
- Kriminalvården ges möjlighet att förordna väktare från ett auktoriserat bevakningsföretag att utföra transporter av frihetsberövade personer.
- Ökad samverkan ska ske mellan berörda myndigheter, varvid bl.a. lokaliseringsfrågor och användning av videokonferensutrustning uppmärksammas.
- Kriminalvårdens transportverksamhet ska även fortsättningsvis finansieras genom anslag. Den rättsliga regleringen
- Lagstöd skapas för de transporter som Kriminalvården utför åt andra myndigheter.

- Regleringen av transporter i samband med internationellt straffrättsligt samarbete, m.m. görs mer heltäckande och enhetlig.
- Lagstöd skapas för att Kriminalvården ska kunna begära handräckning av polisen.
- Tillämpningen av handräckningsinstitutet stramas upp, bl.a. genom att det i handräckningsbestämmelserna anges under vilka förutsättningar biträde får begäras samt uppställs krav på den beställande myndighetens medverkan.
- Lagstöd skapas för att personer som är omhändertagna enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) eller lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU) undantagsvis ska kunna tas i förvar.

Myndigheternas behov av information i samband med handräckning

- Polisen och Kriminalvården får bättre tillgång till information i samband med handräckning.